CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 12 mai 2021 [1]

Cauza C-91/20

LW
împotriva
Bundesrepublik Deutschland

[cerere de decizie preliminară formulată de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania)]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Directiva 2011/95/UE – Standarde referitoare la acordarea unei protecții internaționale și la conținutul unei asemenea protecții – Articolul 23 alineatul (2) – Menținerea unității familiei beneficiarului de protecție internațională – Beneficii conferite membrilor de familie care nu îndeplinesc condițiile necesare în vederea acordării unei protecții internaționale – Articolul 3 – Standarde mai favorabile – Dispoziție națională care extinde beneficiul protecției internaționale la copilul minor al unui beneficiar de protecție internațională – Copil care are cetățenia unei alte țări a cărei protecție o poate solicita – Principiul subsidiarității protecției internaționale”

I. Introducere

1. În ultimii ani, problema refugiaților și a primirii lor a reprezentat o sursă de tensiuni, uneori puternice, între statele membre. Afluxul masiv și brusc de refugiați la porțile Uniunii Europene a subminat vizibil unele dintre valorile pe care aceasta se întemeiază și a putut determina o atitudine de repliere din partea statelor membre.

2. Totuși, începând cu Consiliul European de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, acestea din urmă au convenit să acționeze în sensul instituirii unui sistem european comun de azil întemeiat pe aplicarea integrală și globală a Convenției privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [2]. Printre instrumentele necesare pentru punerea în aplicare a acestui program, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene au adoptat Directiva 2011/95/UE [3], al cărei obiectiv principal este „să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de

[1] Limba originală: franceza.

[2] Convenție intrată în vigoare la 22 aprilie 1954 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], denumită în continuare „Convenția de la Geneva”. Aceasta a fost completată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, intrat în vigoare la 4 octombrie 1967 (denumit în continuare „Protocolul din 1967”).

[3] Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).

identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională”[4], în special în scopul „[de a contribui] la limitarea circulației secundare a solicitanților de protecție internațională între statele membre, în cazul în care această circulație se datorează exclusiv diferențelor care există între cadrele juridice ale [acestora din urmă]”[5].

3. Întrebarea adresată Curții în prezenta cauză este aceea dacă dreptul Uniunii și, mai precis, Directiva 2011/95 permite unui stat membru, pentru a garanta menținerea unității familiei unui refugiat, să adopte o reglementare în temeiul căreia autoritatea națională competentă acordă aceeași protecție internațională copilului minor al acestui refugiat fără ca autoritatea respectivă să efectueze o examinare individuală a situației în care se găsește acest minor și independent de aspectul dacă are nevoie de protecție internațională în sensul directivei menționate.

4. Această întrebare se înscrie în cadrul unui litigiu între LW, un copil cu cetățenie tunisiană, pe de o parte, și Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, Germania, denumit în continuare „Oficiul”), pe de altă parte, în legătură cu o decizie prin care Oficiul a refuzat să îi acorde beneficiul statutului de refugiat acordat tatălui său de origine siriană. Oficiul a statuat, pe de o parte, că acest copil nu îndeplinea condițiile materiale de acordare a statutului respectiv și, pe de altă parte, că putea solicita protecția națională a țării sale de origine.

5. Această cauză invită Curtea să stabilească măsura în care un stat membru poate utiliza marja de apreciere pe care i-o conferă articolul 3 din Directiva 2011/95 pentru a extinde domeniul beneficiarilor de protecție internațională la membrii de familie ai unui refugiat sau ai unui beneficiar de protecție subsidiară pentru a garanta menținerea unității familiei acestora din urmă. Cauza menționată este legată, așadar, de o problematică clasică de evaluare comparativă între diferite obiective fundamentale, acela de a garanta dreptul de azil și acela de a asigura respectarea vieții de familie a beneficiarului de protecție internațională, de necesitatea de a le atinge și de posibilitatea de a o face fără a încălca domeniile specifice fiecăruia dintre regimurile instituite în acest scop de legiuitorul Uniunii.

6. Precizarea pe care Curtea trebuie să o aducă în cauză este indispensabilă pentru o aplicare coerentă și uniformă în toate statele membre, pe de o parte, a criteriilor de dobândire a unei protecții internaționale astfel cum sunt definite în dreptul Uniunii, precum și în sistemul Convenției de la Geneva și, pe de altă parte, a drepturilor și a beneficiilor aferente acordării unei asemenea protecții. Prin urmare, este necesar să se stabilească o interpretare clară a articolului 3 din Directiva 2011/95 astfel încât statele membre să nu dispună de o marjă de manevră prea mare fie pentru a acorda protecție internațională, fie pentru a o refuza[6].

7. În prezentele concluzii, vom propune Curții să declare că nici articolul 3, nici articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 nu permit unui stat membru să adopte o legislație în temeiul căreia autoritatea națională competentă urmărește să garanteze menținerea unității familiei beneficiarului de protecție internațională, extinzând-o la copilul minor al acestuia din urmă, fără ca autoritatea respectivă să efectueze o examinare individuală a cererii și independent de aspectul dacă situația acestui copil evidențiază existența unei nevoi de protecție internațională sau are legătură cu logica protecției internaționale.

4 Considerentul (12) al acestei directive.

5 Considerentul (13) al directivei menționate.

6 A se vedea printre altele Hotărârea din 17 decembrie 2020, Comisia/Ungaria (Primirea solicitanților de protecție internațională) (C-808/18, EU:C:2020:1029).

8. Considerăm, astfel, că legiuitorul Uniunii a dotat sistemul european comun de azil cu un arsenal juridic care permite protejarea vieții de familie a refugiatului și a beneficiarului de protecție subsidiară, precum și garantarea apărării interesului superior al copilului fără a fi necesar să se compromită uniformitatea statutelor pe care le conferă protecția internațională și în special armonizarea pe care legiuitorul Uniunii o efectuează cu privire la condițiile de acordare a protecției internaționale și la conținutul acesteia.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul internațional

9. Articolul 1 secțiunea A alineatul (2) din Convenția de la Geneva prevede că termenul „refugiat” se aplică oricărei persoane:

„care, […] în urma unor temeri justificate de a fi persecutată din cauza rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a cărei cetățenie o are și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări; sau care, neavând nici o cetățenie și găsindu-se în afara țării în care avea reședința obișnuită ca urmare a unor astfel de evenimente, nu poate sau, din cauza respectivei temeri, nu dorește să se reîntoarcă.

În cazul unei persoane care are mai multe cetățenii, expresia «țara a cărei cetățenie o are» vizează fiecare dintre țările a căror cetățenie o are. Nu va fi considerată ca lipsită de protecția țării a cărei cetățenie o are orice persoană care, fără un motiv valabil întemeiat pe o teamă justificată, nu a solicitat protecția uneia dintre țările a cărei cetățenie o are.”

B. Dreptul Uniunii

10. În conformitate cu articolul 78 alineatul (1) TFUE și cu articolul 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), sistemul european comun de azil, în care se integrează Directiva 2011/95, se întemeiază pe aplicarea integrală și globală a Convenției de la Geneva.

11. Considerentele (4), (5), (9), (12), (14) și (36) ale Directivei 2011/95 au următorul cuprins:

„(4) Convenția de la Geneva și [P]rotocolul [din 1967] constituie elementul-cheie al sistemului juridic internațional de protecție a refugiaților.

(5) Concluziile Consiliului European de la Tampere prevăd că sistemul european comun de azil ar trebui să cuprindă, în viitorul apropiat, o apropiere a normelor privind recunoașterea refugiaților și conținutul statutului de refugiat.

[…]

(9) În Programul de la Stockholm, Consiliul European și-a reafirmat angajamentul față de obiectivul instituirii […] unei zone comune de protecție și solidaritate, bazată pe o procedură de azil comună și un statut uniform, în conformitate cu articolul 78 [TFUE], pentru persoanele cărora li s-a acordat protecție internațională

[…]

(12) Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

[…]

(14) Statele membre ar trebui să aibă competența de a prevedea sau de a menține dispoziții mai favorabile pentru resortisanții țărilor terțe sau apatrizii care solicită unui stat membru protecție internațională decât standardele stabilite în prezenta directivă atunci când se consideră că o astfel de solicitare se realizează ca urmare a faptului că persoana în cauză este un refugiat în sensul articolului 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva sau este o persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară.

[…]

(36) Membrii de familie, numai din cauza legăturii cu refugiatul, riscă, în general, să fie expuși la acte de persecuție care pot justifica acordarea statutului de refugiat."

12. În cadrul capitolului I din Directiva 2011/95, intitulat „Dispoziții generale", articolul 1 prevede:

„Prezenta directivă are ca obiect stabilirea unor standarde referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a deveni beneficiari de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate."

13. Articolul 2 din Directiva 2011/95 definește următoarele noțiuni:

„[…]

(d) «refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară și care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 12;

[…]

(f) «persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2) și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

[…]

(j) «membri de familie» înseamnă, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, următorii membri ai familiei beneficiarului de protecție internațională care sunt prezenți în același stat membru ca urmare a cererii de protecție internațională:

– soțul/soția beneficiarului de protecție internațională sau partenerul/partenera său/sa necăsătorit(ă) cu care se află într-o relație stabilă […];

– copiii cuplurilor menționate la prima liniuță sau ai beneficiarului de protecție internațională, cu condiția să nu fie căsătoriți, fără a se ține seama de faptul că sunt legitimi, născuți în afara căsătoriei sau adoptați în conformitate cu prevederile legislației interne;

– tatăl, mama sau un alt adult responsabil pentru beneficiarul de protecție internațională, fie prin lege, fie prin practica statului membru în cauză […];

[…]”

14. Articolul 3 din această directivă are următorul cuprins:

„Statele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă.”

15. În cadrul capitolului VII din directiva menționată, intitulat „Conținutul protecției internaționale”, articolul 23 alineatele (1) și (2) prevede:

„(1) Statele membre se asigură că unitatea familiei poate fi menținută.

(2) Statele membre se asigură că membrii de familie ai beneficiarului de protecție internațională care, în mod individual, nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a obține această protecție, pot pretinde beneficiile prevăzute la articolele 24-35, în conformitate cu procedurile de drept intern și în măsura în care aceasta este compatibilă cu statutul juridic personal al membrului de familie.”

16. Articolele 24-35 din Directiva 2011/95 enunță diferitele drepturi și beneficii care sunt acordate beneficiarului de protecție internațională, precum și membrilor familiei sale, în temeiul articolului 23 alineatul (2) din această directivă.

C. Dreptul german

17. Articolul 3 alineatul (1) din Asylgesetz (Legea privind azilul), în versiunea publicată la 2 septembrie 2008[7] și modificată ultima dată prin articolul 48 din Legea din 20 noiembrie 2019[8], prevede:

„(1) Un străin este refugiat în sensul Convenției [de la Geneva] dacă acesta,

1. ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social,

2. se află în afara țării (de origine)

   a) al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări,

   […]”

18. Articolul 26 alineatele (2) și (5) din AsylG prevede:

„(2) Unui copil minor necăsătorit, care este minor la momentul cererii sale de azil și este copilul unui titular al dreptului la azil, i se acordă, la cerere, dreptul de azil, în cazul în care calitatea de titular al unui drept de azil a străinului nu mai este supusă niciunei căi de atac, iar această calitate nu poate fi anulată sau retrasă.

[…]

(5) În ceea ce privește membrii de familie în sensul alineatelor (1)-(3) ai beneficiarului de protecție internațională, se aplică prin analogie alineatele (1)-(4). Dreptul de azil este înlocuit de statutul de refugiat sau de statutul conferit de protecția subsidiară […]”

III. Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

19. Reclamanta din litigiul principal s-a născut în Germania în anul 2017 dintr-o mamă tunisiană și un tată sirian, care a obținut statutul de refugiat în anul 2015 în acest stat membru și are cetățenie tunisiană.

A. Examinarea cererii

20. Prin decizia din 15 septembrie 2017, Oficiul a respins cererea de protecție internațională depusă în numele reclamantei din litigiul principal după nașterea sa ca vădit nefondată. Deși, prin hotărârea din 17 ianuarie 2019, Verwaltungsgericht Cottbus [Tribunalul Administrativ din Cottbus] a anulat această decizie pentru motivul că cererea respectivă ar fi trebuit respinsă nu ca vădit nefondată, ci doar ca nefondată, el a respins totuși cererea reclamantei. Instanța menționată a statuat mai întâi că reclamanta nu îndeplinea condițiile de acordare a statutului de refugiat, în lipsa unei temeri că va fi persecutată în Tunisia. În continuare, aceasta a respins argumentul

7 BGBl. 2008 I, p. 1798.

8 BGBl. 2019 I, p. 1626, denumită în continuare „AsylG”.

întemeiat pe existența unei temeri fondate de persecuție în Siria, statuând, în conformitate cu principiul subsidiarității protecției internaționale, că reclamanta avea posibilitatea de a se prevala de protecția statului tunisian. În sfârșit, instanța a apreciat că reclamantei nu i se putea recunoaște nici statutul de refugiat în temeiul articolului 26 alineatul (2) și alineatul (5) prima teză din AsylG, considerând că ar fi astfel contrar dreptului Uniunii și principiului subsidiarității protecției internaționale să se extindă protecția internațională la persoane care, în considerarea statutului lor personal, beneficiază de protecția unui stat a cărui cetățenie o au și sunt excluse din categoria persoanelor care au nevoie de o asemenea protecție.

21. Reclamanta din litigiul principal a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania).

B. Recursul în fața instanței de trimitere

22. În cadrul recursului formulat, reclamanta din litigiul principal susține că principiul subsidiarității protecției internaționale nu se opune ca un minor să beneficieze de statutul de refugiat în temeiul dispozițiilor articolului 26 alineatul (2) și alineatul (5) prima teză din AsylG, chiar și în ipoteza în care părinții săi au cetățenii diferite, iar statutul de refugiat a fost acordat numai unuia dintre ei. În plus, ea arată că articolul 3 din Directiva 2011/95 permite unui stat membru să extindă protecția internațională de care beneficiază o persoană la alți membri ai familiei sale, în măsura în care aceștia nu se încadrează în vreunul dintre motivele de excludere enumerate la articolul 12 din directiva menționată, iar situația lor prezintă, datorită necesității de menținere a unității familiei, o legătură cu obiectivul protecției internaționale. În opinia sa, ar trebui acordată o atenție specială protecției minorilor și interesului copilului.

23. Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) subliniază că reclamanta din litigiul principal îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 26 alineatul (2) și alineatul (5) prima și a doua teză din AsylG pentru a i se recunoaște statutul de refugiat. Instanța are însă îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea acestei legislații cu dreptul Uniunii și în special cu Directiva 2011/95. Astfel, în temeiul legislației menționate, autoritatea națională competentă ar avea obligația de a acorda în mod automat copilului minor necăsătorit al unui refugiat statutul de refugiat „derivat”, independent de existența unei temeri fondate de persecuție și inclusiv în cazul în care acest copil poate beneficia de protecția propriei țări de origine. Rezultă că legislația menționată ar putea fi contrară principiului subsidiarității protecției internaționale pe care se întemeiază diferite dispoziții ale Directivei 2011/95 și sistemul Convenției de la Geneva. Prin urmare, reclamanta din litigiul principal nu ar putea solicita acordarea statutului de refugiat în temeiul unui drept care îi este propriu, întrucât ar fi în măsură să beneficieze de o protecție efectivă în Tunisia.

24. Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) subliniază totuși că legislația națională, în măsura în care conduce la acordarea unui „statut de refugiat derivat”, nu ar presupune îndeplinirea condițiilor materiale de acordare a statutului de refugiat prevăzute în Directiva 2011/95. În aceste împrejurări, faptul că membrul de familie este în măsură să beneficieze de protecție națională nu ar constitui un motiv de excludere de la beneficiul protecției internaționale, în sensul directivei menționate.

C. Întrebările preliminare

25. Ținând seama de considerațiile prezentate mai sus, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 3 din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că se opune unei dispoziții a unui stat membru în temeiul căreia copilului minor necăsătorit al unei persoane căreia i-a fost acordat statutul de refugiat trebuie să i se acorde un statut de refugiat derivat din acesta (pentru protecția familiei refugiatului) și în cazul în care acest copil deține – prin intermediul celuilalt părinte – și cetățenia altei țări decât țara de origine a refugiatului și de a cărui protecție poate beneficia?

2) Articolul 23 alineatul (2) din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că limitarea potrivit căreia membrii de familie pot pretinde beneficiile prevăzute la articolele 24-35 din această directivă numai în măsura în care acest lucru este compatibil cu statutul juridic personal al membrului de familie se opune acordării statutului de refugiat derivat din statutul de refugiat recunoscut părintelui copilului minor, în împrejurările descrise la prima întrebare?

3) Pentru a răspunde la prima și la a doua întrebare este important dacă, pentru copil și părinții săi, este posibil și rezonabil să își stabilească reședința în țara a cărei cetățenie o au copilul și mama sa, de a cărei protecție aceștia pot beneficia și care nu este identică cu țara de origine a refugiatului (a tatălui), sau este suficient ca unitatea familiei să fie menținută pe teritoriul federal pe baza dispozițiilor dreptului de ședere?”

26. Reclamanta, guvernele german, belgian și polonez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise sau orale în ședința care a avut loc la 22 februarie 2021, răspunzând de asemenea la întrebările pentru răspuns oral adresate de Curte.

IV. Analiză

27. Înainte de a proceda la analiza întrebărilor preliminare, considerăm că este necesar să formulăm o observație introductivă referitoare la obiectul acestor întrebări și la ordinea în care, în opinia noastră, trebuie analizate.

28. Întrebările menționate își au originea în faptul că reglementarea națională în discuție urmărește să garanteze menținerea unității familiei vizate de legiuitorul Uniunii la articolul 23 din Directiva 2011/95, utilizând mijloace diferite de cele enunțate la alineatul (2) al acestui articol. Astfel cum arată instanța de trimitere și după cum a confirmat guvernul german în ședință, legiuitorul german a ales să acorde copilului minor al beneficiarului de protecție internațională, care, în mod individual, nu îndeplinește condițiile pentru a beneficia de o astfel de protecție, beneficiile prevăzute la articolele 24-35 din directiva menționată nu prin adoptarea unei serii de dispoziții ad-hoc, ci acordând acestuia din urmă, în mod derivat, statutul de refugiat din statutul refugiatului recunoscut sau cel conferit prin protecție subsidiară.

29. Din modul de redactare a articolului 26 alineatele (2) și (5) din AsylG rezultă că autoritatea națională competentă recunoaște astfel copilul minor al unui refugiat sau al unei persoane care beneficiază de protecție subsidiară ca fiind beneficiar de protecție internațională fără nicio altă condiție decât cea referitoare la caracterul definitiv al statutului dobândit de părintele său. Din

decizia de trimitere reiese că această recunoaștere ar fi automată și nu ar implica verificarea existenței unei temeri fondate de persecuție sau de vătămări grave în privința copilului. Această reglementare ar fi de asemenea aplicabilă independent de aspectul dacă copilul deține o altă cetățenie decât cea a părintelui său și dacă beneficiază de o protecție națională, ceea ce guvernul german pare totuși să fi contestat în ședință.

30. Prin intermediul primei întrebări preliminare, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) urmărește, mai întâi, să afle dacă o astfel de reglementare constituie un standard mai favorabil pe care statele membre îl pot adopta în temeiul articolului 3 din Directiva 2011/95.

31. În continuare, prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă dispozițiile prevăzute în vederea menținerii unității familiei la articolul 23 alineatul (2) din această directivă se opun reglementării menționate, în măsura în care dispozițiile respective limitează acordarea beneficiilor pe care statul membru gazdă trebuie să le acorde membrilor de familie ai unui beneficiar de protecție internațională la condiția ca această acordare să fie compatibilă cu statutul lor juridic personal.

32. În sfârșit, prin intermediul celei de a treia și ultime întrebări preliminare, instanța de trimitere ridică problema dacă este relevant, în vederea examinării primei și a celei de a doua întrebări, să se țină seama de posibilitățile de restabilire a reședinței familiei în țara a cărei cetățenie o au copilul și mama sa sau dacă este suficient ca unitatea vieții de familie să fie asigurată prin aplicarea normelor privind dreptul de ședere.

33. Pe de o parte, examinarea problematicii ridicate de instanța de trimitere necesită, în opinia noastră, inversarea ordinii primei și a celei de a doua întrebări. Astfel, măsura în care statele membre pot utiliza marja de apreciere pe care le-o conferă articolul 3 din Directiva 2011/95 pentru a adopta sau a menține standarde mai favorabile decât cele prevăzute la articolul 23 alineatul (2) din această directivă trebuie, la prima vedere, să fie apreciată în raport cu normele prevăzute la articolul menționat.

34. Pe de altă parte, examinarea acestei problematici impune analizarea celei de a treia întrebări nu în mod izolat, ci, astfel cum solicită Curții instanța de trimitere, în cadrul primei și al celei de a doua întrebări.

A. Cu privire la a doua întrebare, referitoare la interpretarea articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95

35. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă condiția prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95, în temeiul căreia membrii de familie ai unui beneficiar de protecție internațională pot pretinde beneficiile prevăzute la articolele 24-35 din directiva menționată numai în măsura în care acest lucru este compatibil cu „statutul [lor] juridic personal”, se opune ca legislația națională să poată acorda, cu titlu derivat, statutul de refugiat copilului minor necăsătorit al unei persoane căreia i s-a acordat acest statut în cazul în care copilul respectiv deține cetățenia unei alte țări decât cea de origine a refugiatului.

36. Această întrebare pare să se întemeieze pe postulatul potrivit căruia articolul 23 alineatul (2) din directiva menționată ar permite, în principiu, o astfel de extindere a protecției internaționale în beneficiul membrilor de familie ai unui refugiat sau ai unui beneficiar de protecție subsidiară. Or, considerăm că acest postulat este eronat în raport cu interpretarea literală, sistematică și teleologică a dispoziției menționate.

1. Interpretarea literală a articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95

37. Articolul 23 din Directiva 2011/95 face parte din capitolul VII din aceasta. Capitolul menționat, intitulat „Conținutul protecției internaționale”, are ca obiect definirea drepturilor și beneficiilor pe care statul membru gazdă trebuie să le acorde refugiaților și beneficiarilor unei protecții subsidiare [9] în urma unei examinări individuale a situației lor.

38. În acest context, articolul 23 din directiva menționată are ca obiect „[m]enținerea unității familiei” beneficiarului de protecție internațională [10].

39. Utilizarea expresiei „menținerea unității familiei” presupune ca beneficiarul de protecție internațională să fie membrul unei familii a cărei unitate riscă să fie compromisă ca urmare a plecării sale din țara de origine și a stabilirii reședinței sale în statul membru gazdă. Spre deosebire de Directiva 2003/86/CE a Consiliului din 22 septembrie 2003 privind dreptul la reîntregirea familiei [11], Directiva 2011/95 nu are, așadar, vocația de a asigura crearea unei vieți de familie a beneficiarului de protecție internațională [12].

40. Mai precis, din înșiși termenii articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 rezultă că această dispoziție are ca obiect garantarea menținerii unității familiei beneficiarului de protecție internațională în cazul particular în care membrii familiei sale nu îndeplinesc, în mod individual, „condițiile necesare” pentru a obține o astfel de protecție. Prin urmare, trebuie să se distingă situația acoperită de această dispoziție de cea vizată în considerentul (36) al directivei menționate, care se referă la membrii familiei refugiatului în măsura în care sunt sau riscă să fie supuși personal la acte de persecuție în țara de origine, pentru simplul motiv al legăturii lor de rudenie cu acesta din urmă, și pot să beneficieze, în consecință, de acordarea statutului de refugiat [13]. Aceeași calitate le este astfel recunoscută ca urmare a riscurilor de persecuție la care sunt supuși personal.

41. Articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 stabilește condițiile în care unitatea familiei beneficiarului de protecție internațională trebuie menținută în statul membru gazdă prin definirea naturii beneficiilor acordate în acest scop, precum și a sferei celor cărora le sunt acordate beneficiile respective.

9 A se vedea în această privință Hotărârea din 24 iunie 2015, T. (C-373/13, EU:C:2015:413, punctul 68).

10 A se vedea titlul și alineatul (1) al acestui articol.

11 JO 2003, L 251, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 6, 164.

12 A se vedea considerentul (6) al Directivei 2003/86, potrivit căruia aceasta urmărește să „asigur[e] protecția familiei, precum și menținerea sau crearea unei vieți de familie”.

13 Considerentul (36) al Directivei 2011/95 se referă doar la membrii de familie ai unui refugiat, cu excluderea membrilor de familie ai unui beneficiar de protecție subsidiară.

a) Beneficiile

42. Articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 instituie principiul potrivit căruia membrii de familie ai beneficiarului de protecție internațională care, în mod individual, nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a beneficia de o asemenea protecție pot pretinde beneficiile economice și sociale prevăzute la articolele 24-35 din această directivă. Este vorba despre un „nivel minim de beneficii”[14]. Beneficiarul de protecție internațională rămâne elementul determinant în lipsa căruia nu este posibil, pentru membrul familiei sale care nu este eligibil pentru obținerea unei asemenea protecții, să beneficieze de aceste avantaje.

43. Statul membru gazdă trebuie astfel să se asigure că membrii de familie ai beneficiarului de protecție internațională au posibilitatea de a beneficia de un permis de ședere pe teritoriul acestui stat, valabil pentru o perioadă de mai puțin de trei ani și care poate fi reînnoit. Statul membru gazdă trebuie să se asigure în special că membrii de familie dispun de documente de călătorie pentru a putea călători în afara teritoriului lor, pot circula liber pe teritoriul acestui stat, pot beneficia de o locuință, precum și de acces deplin la sistemul de educație și la îngrijirea sănătății. De asemenea, membrii de familie trebuie să aibă acces la locuri de muncă, precum și la formare profesională și să beneficieze de asistență socială[15]. Aceste drepturi și beneficii trebuie acordate în condiții echivalente celor aplicabile resortisanților naționali. Din considerentele (41)-(48), precum și din articolele 24-35 din Directiva 2011/95 reiese că aceste beneficii trebuie să permită membrilor de familie ai beneficiarului de protecție internațională să răspundă nevoilor lor specifice și să se integreze în statul membru gazdă.

44. Beneficiile astfel acordate membrilor de familie sunt în esență aceleași cu cele acordate beneficiarului de protecție internațională.

45. Astfel cum a arătat Curtea în Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova[16], legiuitorul Uniunii nu a prevăzut o extindere a statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară la membrii de familie ai beneficiarului de protecție internațională, după cum propunea Comisia în Propunerea de directivă a Consiliului privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate[17]. Aceasta urmărea să garanteze o asemenea extindere la membrii de familie aflați în întreținere *care însoțesc* solicitantul de protecție internațională[18], cu excepția persoanelor excluse de la recunoașterea unei asemenea protecții. Această inițiativă nu a fost reținută, Parlamentul apreciind că era necesar să se țină seama de cazurile în care membrii de familie „pot avea, personal, un statut juridic diferit de cel al [solicitantului], care poate să nu fie compatibil cu protecția internațională”[19]. Comisia nu a

14 A se vedea considerentul (12) al directivei menționate.

15 Articolul 29 alineatul (2) din Directiva 2011/95 prevede însă o limitare la prestațiile de bază în ceea ce privește beneficiarii de protecție subsidiară.

16 C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 68.

17 COM(2001) 510 final.

18 A se vedea în această privință fostul articol 6 alineatul (1) din această propunere.

19 A se vedea Amendamentul 22 la Raportul din 8 octombrie 2002 privind propunerea de directivă menționată (A5-0333/2002 Final).

reînnoit inițiativa respectivă în cadrul lucrărilor pregătitoare ale Directivei 2011/95, deși aceasta are ca obiectiv stabilirea unor „standarde mai exigente” decât standardele minime enunțate anterior în Directiva 2004/83/CE [20].

46. Având în vedere aceste elemente, din modul de redactare a articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 nu reiese că dispoziția menționată permite statului membru gazdă să acorde statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, cu titlu derivat, membrilor de familie ai beneficiarului de protecție internațională în vederea menținerii unității familiei.

b) Beneficiarii avantajelor

47. Articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 subordonează acordarea beneficiilor prevăzute la articolele 24-35 din aceasta îndeplinirii a trei condiții. Mai întâi, membrul de familie al beneficiarului de protecție internațională trebuie să intre sub incidența noțiunii definite la articolul 2 litera (j) din directiva menționată. În continuare, acesta nu trebuie să îndeplinească personal condițiile materiale de acordare a protecției internaționale. În sfârșit, statutul său juridic personal trebuie să fie compatibil cu acordarea acestor beneficii.

48. Deși condițiile respective sunt cumulative, ele pot totuși să se dovedească insuficiente atunci când membrul de familie intră sub incidența uneia dintre clauzele de excludere de la protecția internațională prevăzută în capitolele III și V din directiva menționată [21] sau atunci când acesta din urmă reprezintă un pericol pentru siguranța națională sau pentru ordinea publică [22].

1) Calitatea de „membru de familie”

49. Din definiția enunțată la articolul 2 litera (j) din Directiva 2011/95 rezultă că membru de familie în sensul acestei dispoziții înseamnă membrul unei familii care „exista deja în țara de origine [a beneficiarului de protecție internațională]” și care este prezent în același stat membru ca acesta din urmă ca urmare a cererii de protecție internațională.

50. Legiuitorul Uniunii prevede, așadar, două criterii pentru calificarea drept „membru de familie” și, în mod indirect, pentru aplicabilitatea normelor referitoare la menținerea unității familiei.

51. Primul criteriu se referă la locul și la momentul în care s-a născut legătura de familie.

52. Deși este cert că familia nu se definește nici prin locul și nici prin momentul în care a fost creată, legiuitorul Uniunii limitează totuși beneficiul menținerii unității familiei la legăturile de familie pe care beneficiarul de protecție internațională le-a avut, în țara sa de origine, înainte de acordarea acestei protecții, indiferent dacă legăturile respective sunt de natură biologică, precum

[20] Directiva Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52). A se vedea considerentul (10) al Directivei 2011/95.

[21] Articolul 23 alineatul (3) din Directiva 2011/95 prevede că „[a]lineatele (1) și (2) [ale acestui articol] nu sunt aplicabile atunci când membrul de familie este sau urmează să fie exclus de la protecție internațională în temeiul capitolelor III și V [din această directivă]”.

[22] Articolul 23 alineatul (4) din Directiva 2011/95 arată că, „[f]ără a aduce atingere alineatelor (1) și (2) [ale acestui articol], statele membre pot refuza, limita sau retrage beneficiile prevăzute de respectivele alineate din motive de siguranță națională sau de ordine publică”.

nașterea unui copil, sau juridică, precum adopția sau căsătoria. Astfel cum arată Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO) în ghidul său privind condițiile de obținere a statutului de protecție internațională, nevoile familiei trebuie să existe deja în țara de origine [23].

53. Existența unei legături a membrului de familie cu țara de origine a beneficiarului de protecție internațională este un element decisiv, după cum demonstrează și dispozițiile articolului 23 alineatul (5) din Directiva 2011/95. Deși această dispoziție permite statelor membre să extindă domeniul de aplicare al articolului 23 alineatul (2) din directiva menționată la celelalte „rude apropiate" ale beneficiarului de protecție internațională, trebuie să fie vorba despre rude „care trăiau în cadrul familiei la data plecării din țara de origine". Prin urmare, este necesar să se demonstreze existența unei conviețuiri în această țară, anterioară plecării.

54. Menținerea unității familiei menționate la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 se adresează, în consecință, membrilor de familie care au locuit împreună cu beneficiarul de protecție internațională în țara de origine a acestuia din urmă. Dispoziția menționată nu este, așadar, destinată să protejeze familia pe care beneficiarul de protecție internațională și-a întemeiat-o pe teritoriul statului membru gazdă. Aceasta face distincție între sistemul prevăzut de Directiva 2011/95 și cel instituit de Directiva 2003/86, care se aplică indiferent dacă legăturile de familie sunt anterioare sau ulterioare intrării susținătorului reîntregirii [24] pe teritoriul statului membru gazdă [25].

55. Al doilea criteriu stabilit de legiuitorul Uniunii se referă la prezența membrilor de familie pe teritoriul statului membru gazdă „ca urmare a cererii de protecție internațională". O asemenea condiție presupune ca aceștia din urmă să fi însoțit beneficiarul de protecție internațională din țara de origine către statul membru gazdă în scopul depunerii cererii sale, dovedind astfel intenția lor de a rămâne uniți. Acest lucru este enunțat în considerentul (16) al Directivei 2011/95, care precizează că legiuitorul Uniunii trebuie să garanteze deplina respectare a drepturilor „solicitanților de azil și ale membrilor de familie care îi *însoțesc*" [26].

56. Acest al doilea criteriu distinge încă o dată Directiva 2011/95 de Directiva 2003/86, în temeiul căreia cererea de reîntregire a familiei este depusă când membrii familiei se află, în principiu, în afara teritoriului statului membru în care își are reședința susținătorul reîntregirii [27].

57. Din aceste elemente rezultă că, din punct de vedere literal, articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 nu are vocația de a acoperi situația membrilor de familie atunci când aceasta a fost întemeiată în afara țării de origine și ulterior acordării protecției internaționale unuia dintre membrii săi.

2) Membrul de familie nu îndeplinește condițiile materiale de acordare a protecției internaționale

58. A doua condiție prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 se referă la neeligibilitatea membrilor de familie pentru protecție internațională, în sensul articolului 2 litera (a) din această directivă, și anume pentru un statut de refugiat sau pentru statutul conferit

[23] EASO, *Analyse juridique, Conditions de la protection internationale (directive 2011/95/UE)*, 2018 (p. 106).

[24] „Susținătorul reîntregirii" este definit la articolul 2 litera (c) din Directiva 2003/86 în sensul că vizează resortisantul unei țări terțe care are reședința în mod legal într-un stat membru și care solicită reîntregirea familiei sau ai cărui membri de familie solicită reîntregirea.

[25] A se vedea articolul 2 litera (d) din Directiva 2003/86.

[26] Sublinierea noastră.

[27] A se vedea articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2003/86.

prin protecție subsidiară. Articolul 23 alineatul (2) din directiva menționată nu vizează membrii de familie care îndeplinesc ei înșiși condițiile materiale de acordare a protecției internaționale din cauza riscurilor pe care le suportă personal în țara de origine.

3) Membrul de familie are un statut juridic personal care nu se opune acordării beneficiilor prevăzute de Directiva 2011/95

59. A treia condiție prevăzută de legiuitorul Uniunii la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 privește „statutul juridic personal al membrului de familie”. Se precizează că acest statut trebuie să fie compatibil cu acordarea beneficiilor prevăzute la articolele 24-35 din directiva menționată.

60. Noțiunea de „statut juridic personal” nu este definită de Directiva 2011/95. Această noțiune ține însă de o accepțiune comună. În ceea ce privește o persoană fizică, ea se referă la ansamblul dispozițiilor legale care reglementează situația juridică a persoanei respective, precum și diferitele statute care îi sunt recunoscute în considerarea, printre altele, a vârstei sale (statutul de minor sau de major, de exemplu), a locului nașterii sale (cetățenie dobândită prin *ius soli*), a legăturii sale de filiație (filiație naturală sau adoptivă), a cetățeniei sau cetățeniilor sale, sau chiar a regimului matrimonial al acesteia (căsătorie, concubinaj etc.), a situației sale de dependență (regimul de tutelă, de curatelă etc.), a antecedentelor sau a șederii sale pe teritoriul unui stat membru etc. Statutul juridic de care dispune o persoană fizică este astfel susceptibil să reglementeze toate aspectele vieții sale.

61. În contextul articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95, măsura în care membrul de familie al beneficiarului de protecție internațională poate beneficia de avantajele prevăzute de această directivă depinde de statutul său juridic personal. Astfel, nu se poate impune statului membru gazdă să elibereze un permis de ședere sau documente de călătorie unui membru de familie care se dovedește a fi cetățean al Uniunii sau chiar un resortisant al statului membru gazdă, de exemplu.

62. În continuare, trebuie să se examineze contextul, apoi economia în care se înscrie articolul 23 alineatul (2) din directiva menționată.

2. Contextul în care se înscrie articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95

63. Examinarea contextului în care se înscrie articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 demonstrează că sistemul Convenției de la Geneva nu impune extinderea beneficiului protecției internaționale la membrii de familie ai unui refugiat care se află într-o situație precum cea în discuție.

64. Trebuie arătat, cu titlu introductiv, că dispozițiile Directivei 2011/95 trebuie interpretate nu numai în lumina economiei generale și a scopului acestei directive, ci și cu respectarea Convenției de la Geneva [28]. Deși, potrivit Curții, directiva menționată instituie un sistem normativ care cuprinde noțiuni și criterii comune statelor membre și, prin urmare, proprii Uniunii, ea este totuși fondată pe punerea integrală și globală în aplicare a acestei convenții și, printre altele, are

[28] A se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Serviciul militar și azilul) (C-238/19, EU:C:2020:945, punctele 19 și 20), precum și Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană) (C-507/19, EU:C:2021:3, punctele 38 și 39, precum și jurisprudența citată).

drept finalitate respectarea deplină a articolului 1 din convenția menționată [29]. În această privință, consultările furnizate de Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) au o relevanță specială având în vedere rolul încredințat UNHCR prin convenția respectivă [30].

65. În consecință, trebuie să se examineze conținutul Convenției de la Geneva. Aceasta prevede la articolele 3-34 drepturile și libertățile fundamentale legate de recunoașterea statutului de refugiat. Aceste drepturi politice, economice și sociale urmăresc în esență să garanteze integrarea refugiatului în țara gazdă, permițându-i să participe la viața acestei țări fără să sufere, din cauza rasei sale, a religiei sau a țării sale de origine, discriminări sau un tratament mai puțin favorabil decât cel rezervat resortisanților naționali.

66. Totuși, Convenția de la Geneva, la fel ca Protocolul din 1967, nu consacră nicio dispoziție specifică referitoare la unitatea familiei unui refugiat [31]. Trebuie să se facă referire, în acest scop, la un act diplomatic anexat la convenția menționată, și anume Actul final al Conferinței plenipotențiarilor Organizației Națiunilor Unite privind statutul refugiaților și apatrizilor din 25 iulie 1951. Astfel cum arată doctrina, redactorii convenției menționate au stabilit în acest text „o legătură” între sistemul de protecție internațională fondat pe teama de persecuție a refugiatului și familia acestuia din urmă [32]. Întrucât „unitatea familiei […] este un drept esențial al refugiatului, iar această unitate este amenințată în mod constant”, actul respectiv „recomandă [statelor semnatare] să ia măsurile necesare pentru protecția familiei refugiatului și în special pentru […] [a] asigura menținerea unității familiei refugiatului, în special în cazul în care susținătorul familiei a îndeplinit condițiile urmărite pentru admisia sa într-o țară” [33].

67. În acest context, legiuitorul Uniunii a adoptat Directiva 2004/83, apoi pe cea care a înlocuit-o, Directiva 2011/95 [34].

68. În conformitate cu articolul 78 alineatul (2) TFUE, pe care se întemeiază, Directiva 2011/95 urmărește să stabilească în favoarea resortisanților unei țări terțe un „regim unitar de azil” întemeiat pe Convenția de la Geneva, precum și un „regim unitar de protecție subsidiară” [35]. Această directivă definește, în capitolele I, III, IV, V și VI, criteriile comune de identificare a persoanelor care au „o nevoie reală de protecție internațională” [36] și cărora trebuie să le acorde unul dintre cele două statute înainte de a stabili, în capitolul VII din aceasta, conținutul protecției conferite de statutele respective. Or, asemenea Convenției de la Geneva, legiuitorul Uniunii nu a prevăzut extinderea beneficiului protecției internaționale la membrii de familie ai unui refugiat sau ai unui beneficiar de protecție subsidiară în vederea menținerii unității familiei.

[29] A se vedea articolul 78 alineatul (1) TFUE și articolul 18 din cartă. A se vedea de asemenea considerentele (4), (23) și (24) ale Directivei 2011/95, precum și Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat) (C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403, punctele 80-83 și jurisprudența citată).

[30] A se vedea considerentul (22) al Directivei 2011/95, precum și Hotărârea din 23 mai 2019, Bilali (C-720/17, EU:C:2019:448, punctul 57 și jurisprudența citată).

[31] A se vedea în această privință Feller, E., Türk, V., și Nicholson, R., *La protection des réfugiés en droit international*, Larcier, Bruxelles, în special A noua parte intitulată „L'unité de la famille (Acte final, Conférence des Nations unies de 1951)”, p. 678.

[32] A se vedea Feller, E., Türk, V., și Nicholson, R., *op. cit.*, p. 624.

[33] Recomandare B, 1). A se vedea de asemenea Manual referitor la proceduri și criterii de determinare a statutului de refugiat în raport cu Convenția din 1951 și cu Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților, UNHCR, Geneva, 1992, punctul 183.

[34] Tot în acest context, legiuitorul Uniunii a adoptat Directiva 2003/86, care are drept scop, în conformitate cu considerentele (2), (6) și (8) ale acesteia, să asigure protecția familiei refugiatului, precum și menținerea sau crearea vieții de familie a acestuia din urmă prin reglementarea exercitării dreptului la reîntregirea familiei.

[35] A se vedea considerentele (5), (6) și (9) ale Directivei 2011/95, precum și Hotărârea din 8 mai 2014, N. (C-604/12, EU:C:2014:302, punctul 31 și jurisprudența citată).

[36] A se vedea considerentul (12) al Directivei 2011/95.

69. Anumite recomandări ale UNHCR pledau totuși în acest sens. În comentariile sale adnotate cu privire la Directiva 2004/83[37], UNHCR subliniase, în ceea ce privește articolul 23 alineatele (1) și (2) din această directivă, că membrilor aceleiași familii trebuia să li se acorde același statut ca solicitantului principal (statut derivat), cu condiția ca acest lucru să fie compatibil cu statutul lor personal. În chestiunile referitoare la protecția familiei din 4 iunie 1999[38], Comitetul permanent al UNHCR indicase deja și că „din principiul unității familiei reiese că, dacă susținătorul familiei îndeplinește criteriile care reglementează recunoașterea statutului de refugiat, membrilor aflați în întreținerea familiei sale trebuie să li se recunoască *în mod normal* calitatea de refugiat”[39], sub rezerva compatibilității unei asemenea statut cu statutul lor juridic personal.

70. De asemenea, astfel cum am arătat anterior, Comisia formulase aceeași propunere în momentul pregătirii Directivei 2004/83, fără ca această propunere să fie reținută.

3. Economia în care se înscrie articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95

71. Atunci când se examinează economia Directivei 2011/95, rezultă că aplicarea normelor referitoare la menținerea unității familiei beneficiarului de protecție internațională prin acordarea anumitor beneficii impune să se efectueze o apreciere individualizată a situației fiecăruia dintre membrii familiei[40]. Aceasta trebuie să permită adaptarea acordării drepturilor și beneficiilor în funcție de situația și de statutul lor juridic.

72. Mai întâi, această cerință de a efectua o examinare individuală este prevăzută pentru beneficiarii de protecție internațională și decurge din considerentele (41), (45) și (47) ale Directivei 2011/95, precum și din „[n]orme[le] generale” referitoare la conținutul protecției respective menționate la articolul 20 din aceasta.

73. Articolul 20 alineatele (3) și (4) din Directiva 2011/95 prevede că, atunci când decid cu privire la dreptul la beneficiile prevăzute de această directivă pentru beneficiarii de protecție internațională, statele membre sunt obligate să efectueze o evaluare individuală a situației în care se află persoanele vulnerabile precum minorii, minorii neînsoțiți, vârstnicii sau chiar victimele torturii, pentru a se ține seama de nevoile lor speciale[41]. Considerentul (41) al Directivei 2011/95 arată că statele membre pot astfel să adopte standarde mai favorabile „[p]entru a consolida exercitarea efectivă a drepturilor și […] beneficiilor acordate de [această] directivă”, luând în considerare în special nevoile individuale ale beneficiarilor de protecție internațională și dificultățile specifice întâmpinate de aceștia în procesul de integrare.

[37] Disponibile la următoarea adresă internet: https://www.unhcr.org/fr/protection/operations/4b151d86e/commentaires-annotes-hcr-directive-200483ce-conseil-29-avril-2004-concernant.html

[38] Disponibile la următoarea adresă internet: https://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a618e/questions-relatives-protection-famille.html

[39] Chestiuni referitoare la protecția familiei (punctul 9). Sublinierea noastră.

[40] La fel ca examinarea referitoare la determinarea nevoii de protecție internațională, care impune, în temeiul articolului 4 din Directiva 2011/95, să se țină seama de toate faptele și circumstanțele, dar și de „statutul individual […] a[l] solicitantului” [articolul 4 alineatul (3) litera (c)] și de existența unei protecții naționale [articolul 4 alineatul (3) litera (e)].

[41] A se vedea de asemenea considerentul (38) al Directivei 2011/95, în temeiul căruia, „[a]tunci când iau hotărâri cu privire la dreptul la beneficiile incluse în [această] directivă, statele membre ar trebui să țină seama în mod corespunzător de interesul superior al copilului, precum și de împrejurările specifice ale dependenței de persoana care beneficiază de protecție internațională a rudelor apropiate, deja prezente în statul membru respectiv și care nu sunt membri de familie ai persoanei respective”.

74. În această privință, articolul 20 alineatul (5) din Directiva 2011/95 precizează printre altele că interesul superior al copilului reprezintă un considerent primordial. Or, astfel cum a arătat Curtea în Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Returnarea unui minor neînsoțit) [42], numai o apreciere generală și aprofundată a situației minorului – neînsoțit, în speță – permite identificarea „interesului superior al copilului” [43].

75. În continuare, necesitatea unei examinări individuale a situațiilor decurge din normele speciale referitoare la menținerea unității familiei prevăzute la articolul 23 din Directiva 2011/95 [44] și în special din aprecierea calității de „membru de familie”, în sensul articolului 2 litera (j) din această directivă, din condiția referitoare la statutul juridic al membrului de familie ori din necesara luare în considerare a intereselor copilului sau a situațiilor individuale de dependență [45].

76. În sfârșit, clauza de excludere prevăzută la articolul 23 alineatul (3) din Directiva 2011/95 presupune că statele membre verifică dacă membrul de familie este sau urmează să fie exclus de la protecție internațională pentru unul dintre motivele prevăzute la articolele 12 și 17 din această directivă, ca urmare, de exemplu, a unei infracțiuni pe care ar fi săvârșit-o [46], ceea ce îl privează de avantajele de care ar putea beneficia ca urmare a legăturilor sale de familie. În Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed [47], Curtea a statuat astfel că punerea în aplicare a acestei clauze de excludere nu poate fi automată, impunând o examinare completă a tuturor împrejurărilor specifice cazului individual [48]. În ceea ce privește clauza de excludere prevăzută la articolul 23 alineatul (4) din directiva menționată, aceasta impune, în conformitate cu jurisprudența Curții, ca statele membre să aprecieze de la caz la caz dacă conduita membrului de familie este susceptibilă să reprezinte o amenințare pentru siguranța națională și ordinea publică [49].

77. Având în vedere aceste elemente, numai o examinare individuală a situației familiale în care se află persoana care beneficiază de protecție internațională permite să se stabilească măsura în care trebuie să poată beneficia de dreptul la menținerea unității familiei și, eventual, măsura în care membrii familiei sale trebuie să aibă acces la beneficiile prevăzute de Directiva 2011/95 – precum accesul la educație sau la locuri de muncă – sau, dimpotrivă, riscă să fie privați de acestea ca urmare a situației juridice personale sau a antecedentele lor. Chiar dacă legiuitorul Uniunii ar fi

42 C-441/19, EU:C:2021:9.

43 A se vedea Hotărârea din 14 ianuarie 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Returnarea unui minor neînsoțit) (C-441/19, EU:C:2021:9, punctul 46).

44 A se vedea de asemenea *Manuel de réinstallation du HCR*, 2011 (disponibil la următoarea adresă internet: https://www.unhcr.org/fr/5162da949.pdf), în special punctul 3.1.5, „Statut derivat în legătură cu reîntregirea familiei”, care precizează că „[c]ererile de acordare a statutului de refugiat derivat trebuie examinate de personalul responsabil de protecție sau eligibilitate și implică un control riguros al tuturor documentelor disponibile și al diverselor informații care privesc identitatea reclamantului și relația sa cu refugiatul”, p. 86.

45 A se vedea considerentul (19) al directivei menționate, în temeiul căruia noțiunea de „membri de familie” poate fi extinsă „luându-se în considerare diferitele situații specifice de dependență și atenția specială care trebuie acordată interesului superior al copilului”. A se vedea de asemenea EASO, *Judicial Analysis, Evidence and Credibility Assessment in the Context of the Common European Asylum System*, 2018, p. 62 („Individual assessment”), p. 126 („The best interests of the child”) și p. 136 („Family relationships and evidence assessment”).

46 A se vedea Hotărârea din 2 mai 2018, K. și H. F. (Dreptul de ședere și acuzații de crime de război) (C-331/16 și C-366/16, EU:C:2018:296, punctul 52 și jurisprudența citată).

47 C-369/17, EU:C:2018:713.

48 A se vedea Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713, punctele 48 și 49). A se vedea de asemenea Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană) (C-507/19, EU:C:2021:3, punctul 51).

49 A se vedea Hotărârea din 2 mai 2018, K. și H. F. (Dreptul de ședere și acuzații de crime de război) (C-331/16 și C-366/16, EU:C:2018:296, punctele 53 și 54).

permis statelor membre să extindă protecția internațională la copilul minor al unui beneficiar de protecție internațională, un asemenea avantaj nu poate fi acordat potrivit unei proceduri care nu permite aprecierea situației individuale a acestui copil.

4. Analiza teleologică a Directivei 2011/95

78. Directiva 2011/95 se întemeiază pe articolul 78 alineatul (2) literele (a) și (b) TFUE, care prevede adoptarea de măsuri referitoare la un sistem european comun de azil care cuprinde un regim unitar în favoarea beneficiarilor de protecție internațională valabil în toată Uniunea.

79. În primul rând, această directivă exprimă în mod clar voința legiuitorului Uniunii de a se asigura că toate statele membre identifică persoanele care au „o nevoie reală de protecție internațională” și acordă această protecție internațională pe baza unor criterii comune, examinând, în mod individual, situație fiecărui solicitant [50]. Sunt instituite două statute, și anume statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară. Deși legiuitorul Uniunii a ales să completeze protecția refugiaților consacrată de Convenția de la Geneva prin instituirea unei forme subsidiare de protecție, trebuie să se constate că nu a prevăzut adăugarea la sistemele respective a unei protecții suplimentare care ar fi acordată cu titlu derivat membrilor de familie ai unui beneficiar de protecție internațională.

80. Din articolele 13 și 18 din Directiva 2011/95 coroborate cu articolul 2 literele (d) și (f) din aceasta reiese că acordarea statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară presupune întrunirea a două elemente esențiale. Primul element este reprezentat de existența unui risc de persecuție a cărui victimă ar fi persoana în cauză ca urmare a rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social (refugiat) sau a unor vătămări grave (protecție subsidiară), după întoarcerea în țara sa de origine. Cel de al doilea element este reprezentat de responsabilitatea directă sau indirectă a acestei țări în ceea ce privește existența riscului respectiv. Beneficiul statutului de refugiat sau al celui conferit prin protecție subsidiară este, așadar, rezervat cazurilor în care autoritățile publice din țara de origine nu au asigurat protecția împotriva riscurilor de persecuție sau de vătămări grave fie fiind la originea persecuțiilor, fie prin încurajarea sau tolerarea persecuțiilor din partea miliților sau a altor grupuri private. Potrivit EASO, evaluarea măsurilor de protecție disponibile în țara de origine este astfel o etapă obligatorie în analiza nevoii de protecție internațională, aceasta din urmă fiind secundară și nefiind luată în considerare decât dacă această țară nu asigură nicio protecție [51].

81. Aceste două elemente sunt determinante pentru acordarea unei protecții internaționale, întrucât stau la baza temerii individului și explică imposibilitatea sau refuzul acestuia de a se prevala de protecția țării sale de origine. Ele constituie, în acest context, principii directoare ale sistemului de protecție internațională.

82. Ținând seama de obiectul prezentei cauze, trebuie să se acorde o atenție specială celui de al doilea dintre elementele menționate. Acesta reflectă principiul subsidiarității protecției internaționale evocat de mai multe ori de instanța de trimitere, precum și de guvernul belgian în observațiile sale. În temeiul acestui principiu, protecția internațională este o protecție secundară

[50] A se vedea considerentul (12) al directivei menționate. A se vedea de asemenea Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 37), precum și Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat) (C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403, punctul 79).

[51] A se vedea *Ghidul practic [al EASO]: Condiții de obținere a statutului de protecție internațională*, aprilie 2018, în special p. 11, 12 și 36.

acordată unui solicitant atunci când și atât timp cât țara sa de origine se află în incapacitatea de a-l proteja de riscurile de persecuție sau de vătămări grave a căror victimă este [52]. Asemenea articolului 1 din Convenția de la Geneva, Directiva 2011/95 integrează acest principiu atât în cadrul acordării statutului de refugiat, cât și al încetării [53] sau excluderii recunoașterii acestuia [54]. În Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Secretary of State for the Home Department [55], Curtea a amintit astfel că circumstanțele care demonstrează incapacitatea sau, dimpotrivă, capacitatea țării de origine de a asigura protecția împotriva unor acte de persecuție constituie un element decisiv al aprecierii care determină acordarea sau, dacă este cazul, în mod simetric, încetarea statutului de refugiat [56].

83. În aceste împrejurări, orice acordare a unei protecții internaționale ar trebui exclusă atunci când membrul de familie beneficiază de drepturile aferente propriei cetățenii și în special de protecția țării sale de origine.

84. În al doilea rând, Directiva 2011/95 exprimă de asemenea cu claritate intenția legiuitorului Uniunii de a stabili un statut de refugiat și un statut conferit prin protecție subsidiară care să fie uniforme și în cadrul cărora trebuie conferite aceleași drepturi și aceleași beneficii [57]. Această uniformitate are ca scop garantarea unui tratament de nivel echivalent în ceea ce privește condițiile de viață ale beneficiarilor de protecție internațională, indiferent de statul membru gazdă, și astfel limitarea riscului de circulație secundară a solicitanților de protecție internațională motivați de diferențele dintre aceste condiții [58]. În mod indirect și sub rezerva unei examinări individualizate, membrii de familie au, așadar, vocația de a beneficia, indiferent de statul membru gazdă, de aceleași drepturi și de aceleași avantaje [59].

85. Deși, după cum vom arăta, statele membre dispun de o marjă de manevră pentru a prevedea un tratament mai favorabil, această marjă nu poate conduce la înlăturarea în mod vădit a egalității de tratament urmărită aici de legiuitorul Uniunii.

[52] A se vedea în această privință punctul 90 din Manualul UNHCR citat la nota de subsol 33 din prezentele concluzii, în care UNHCR arată că „temerea bine întemeiată de a fi persecutat a unui solicitant trebuie să fie în legătură cu țara a cărei cetățenie o are. Atât timp cât nu are nicio temere în legătură cu țara a cărei cetățenie o are, se poate aștepta ca acesta să se pună sub protecția acelei țări. El nu are nevoie de protecție internațională și, de aceea, nu este refugiat” (a se vedea de asemenea punctele 106 și 107 din acest manual). În doctrină, a se vedea în special Hathaway, J. C., și Foster, M., *The law of refugee status*, ediția a 2-a, Cambridge University Press, Cambridge, 2014, p. 55: „Dreptul refugiaților se întemeiază pe ipoteza subiacentă că, atunci când este disponibilă, protecția națională primează în raport cu protecția internațională secundară. În momentul redactării convenției, delegații și-au exprimat în mod clar punctul de vedere potrivit căruia niciunei persoanei nu ar trebui să i se recunoască calitatea de refugiat, cu excepția situației în care poate sau dorește pentru un motiv legitim să se prevaleze de protecția țării al cărei resortisant este”, precum și p. 462: „obiectivul dreptului refugiaților este de a acorda o protecție secundară în așteptarea reluării sau instituirii unei protecții naționale semnificative”, și p. 494 și 495. A se vedea de asemenea Goodwin-Gill, G. S., și McAdam, J., *The refugee in international law*, ediția a 3-a, Oxford University Press, Oxford, 2007, p. 421: „Lipsa sau refuzul unei protecții este caracteristica principală a refugiatului și revine dreptului internațional să înlocuiască protecția țării de origine pe care aceasta nu poate sau nu dorește să o acorde cu propria protecție”, și p. 72: „Persoanele care au cetățenia unui alt stat vor avea, în împrejurări normale, dreptul la protecția sa și nu se vor încadra, așadar, în definiția refugiatului” (traduceri libere).

[53] A se vedea articolul 11 din Directiva 2011/95.

[54] A se vedea articolul 12 alineatul (1) din Directiva 2011/95.

[55] C-255/19, EU:C:2021:36.

[56] A se vedea Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Secretary of State for the Home Department (C-255/19, EU:C:2021:36, punctul 36 și jurisprudența citată).

[57] A se vedea considerentele (5), (9) și (10) ale Directivei 2011/95.

[58] A se vedea considerentul (13) al Directivei 2011/95.

[59] Cu excepția drepturilor care decurg din principiul nereturnării.

86. În sfârșit, în al treilea rând, Directiva 2011/95 exprimă în mod clar intenția legiuitorului Uniunii de a garanta beneficiarilor de protecție internațională respectarea drepturilor lor fundamentale, astfel cum sunt consacrate în special în cartă, în Convenția de la Geneva, precum și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [60].

87. Articolul 7 din cartă recunoaște astfel dreptul la respectarea vieții private și de familie. Potrivit unei jurisprudențe constante, acest articol trebuie să fie coroborat cu obligația de a lua în considerare interesul superior al copilului, recunoscut la articolul 24 alineatul (2) din aceasta, și ținând seama de nevoia copilului de a întreține cu regularitate relații personale cu ambii părinți, menționată la alineatul (3) al aceluiași articol [61]. Există un consens universal în legătură cu faptul că, în calitate de element fundamental al societății, familia are dreptul la respect și la protecție și statul trebuie să pună în aplicare tot ce este necesar pentru a menține legăturile dintre un copil și familia sa, numai niște împrejurări excepționale fiind susceptibile să conducă la o ruptură a legăturii de familie [62].

88. În acest context, menținerea unității familiei este un drept recunoscut ca fiind un drept esențial al refugiatului [63].

89. Acest drept își are sursa și se întemeiază pe susținerea materială și psihologică pe care membrii de familie și-o pot acorda reciproc, participând la bunăstarea și la protecția fiecărei persoane [64]. În timp ce exilul forțat expune beneficiarul de protecție internațională unui risc real de a fi separat pentru o perioadă îndelungată de familia sa, acest exil expune membrii familiei sale, rămași în țara de origine și privați de susținerea sa, nu numai unor riscuri de persecuție, ci și unui risc de precaritate economică și socială, unor riscuri de violențe și exploatare, chiar de abandon, fuga constituind adeseori un motiv de neîntoarcere în țara de origine pentru o lungă perioadă [65]. Dacă riscurile de persecuție sau de vătămări grave la care sunt expuși personal membrii de familie justifică acordarea în privința lor a unei protecții internaționale, în schimb, riscurile de precaritate economică și socială la care ar putea fi supuși nu sunt suficiente pentru a constitui temeiul unei asemenea recunoașteri.

90. Mecanismul prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 urmărește să garanteze menținerea unității familiei în această din urmă situație. Deși obiectivul respectiv nu figurează printre obiectivele principale ale directivei menționate citate în considerentul (12) al acesteia, articolul 23 alineatul (2) din directiva respectivă prevede totuși obligații deosebit de clare și de precise la adresa statului membru gazdă. Acesta trebuie să permită beneficiarului de protecție internațională să ducă o viață de familie normală pe teritoriul statului membru gazdă, acordând membrilor familiei sale beneficiile economice și sociale necesare satisfacerii nevoilor lor esențiale și integrării lor în acest stat [66].

[60] Semnată la Roma la 4 noiembrie 1950. A se vedea considerentele (4), (16) și (17) ale Directivei 2011/95, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 78), și Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană) (C-507/19, EU:C:2021:3, punctul 39 și jurisprudența citată).

[61] A se vedea Hotărârea din 26 martie 2019, SM (Copil plasat sub *kafalah* algeriană) (C-129/18, EU:C:2019:248, punctul 67 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 16 iulie 2020, État belge (Reîntregirea familiei – Copil minor) (C-133/19, C-136/19 și C-137/19, EU:C:2020:577, punctul 34 și jurisprudența citată).

[62] A se vedea articolele 3 și 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în Rezoluția sa 44/25 din 20 noiembrie 1989 și intrată în vigoare la 2 septembrie 1990. A se vedea de asemenea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 6 iulie 2010, Neulinger și Shuruk împotriva Elveției, CE:ECHR:2010:0706JUD004161507, § 49-64.

[63] Stă mărturie locul acesteia în capitolul VII din Directiva 2011/95.

[64] A se vedea Feller, E., Türk, V., și Nicholson, R., *op. cit.*: „Respecter le principe de l'unité de la famille est un des principaux moyens de protéger la famille du réfugié", p. 624.

[65] A se vedea Feller, E., Türk, V., și Nicholson, R., *op. cit.*, p. 626 și 627.

[66] A se vedea în special considerentele (41)-(48) ale Directivei 2011/95.

91. Potrivit UNHCR, menținerea unității familiei trebuie să constituie astfel „un mijloc de a asigura o aparență de normalitate într-o viață […] dezrădăcinată” [67].

92. Fără a intenționa să compromită condițiile de acordare a protecției internaționale, scopul esențial urmărit astfel de legiuitorul Uniunii este de a menține unitatea familiei a cărei componentă esențială, și anume cuplul și copiii, este deja prezentă în statul membru gazdă. Oferind soțului mijloacele de a-și câștiga existența în acest stat și copiilor mijloacele de a fi școlarizați, dându-le posibilitatea de a avea un permis de ședere a cărui durată poate fi reînnoită, de a avea o locuință decentă și de a beneficia de accesul la îngrijirea sănătății, articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 consolidează situația economică și socială a familiei, protejând fiecare dintre membrii acesteia. Prin chiar aplicarea acestui mecanism conceput în favoarea unității familiei și a integrării fiecăruia dintre membrii care o compun, familia trebuie să dobândească o situație stabilă și autonomă în statul membru gazdă.

93. Rezultă de aici – și tindem să răspundem la a treia întrebare preliminară – că punerea în aplicare a articolului 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 nu poate depinde de posibilitățile de restabilire a reședinței familiei într-o țară terță, chiar dacă unii dintre membrii săi ar avea cetățenia acestei țări. Astfel, rațiunea de a fi a articolului menționat este de a permite beneficiarului de protecție internațională să utilizeze drepturile pe care i le conferă această protecție, menținând totodată unitatea vieții sale de familie pe teritoriul statului membru gazdă. A ține seama de o asemenea posibilitate ar conduce la lipsirea de efect util a dispozițiilor consacrate la articolul 23 alineatul (2) din directiva menționată, întrucât aceasta ar implica faptul că beneficiarul de protecție internațională renunță la dreptul de azil care îi este conferit prin directivă.

94. În concluzie, considerăm că, la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95, legiuitorul Uniunii nu a avut intenția de a garanta menținerea unității familiei beneficiarului de protecție internațională, permițând autorităților naționale competente să acorde aceeași protecție internațională membrilor familiei sale și în special copilului său minor, fără ca acestea să efectueze o examinare individuală a cererii și independent de aspectul dacă situația membrului de familie evidențiază existența unei nevoi de protecție internațională în sensul directivei menționate.

95. Având în vedere toate aceste elemente, propunem, în consecință, Curții să declare că articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia autoritatea națională competentă urmărește să garanteze menținerea unității familiei beneficiarului de protecție internațională acordând o astfel de protecție membrilor familiei acestuia și în special copilului său minor, care nu îndeplinesc, în mod individual, condițiile necesare pentru obținerea unei protecții internaționale.

B. Cu privire la prima întrebare referitoare la interpretarea articolului 3 din Directiva 2011/95

96. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă articolul 3 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia autoritatea națională competentă poate, pentru a garanta menținerea unității familiei, să acorde copilului minor al unui beneficiar de protecție

[67] Chestiuni referitoare la protecția familiei din 4 iunie 1999, punctul 15 (a se vedea nota de subsol 38 din prezentele concluzii).

internațională statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară atunci când acest copil are cetățenia unei alte țări decât cea a părintelui său, a cărei protecție o poate, în principiu, revendica.

1. Întinderea marjei de apreciere conferite statelor membre de articolul 3 din Directiva 2011/95

97. În temeiul articolului 3 din Directiva 2011/95, „[s]tatele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu [această] directivă”[68].

98. În primul rând, din articolul 3 din Directiva 2011/95, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia, reiese că statele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile în cadrul examinării unei cereri de protecție internațională, pentru a identifica persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a acesteia.

99. Pe de o parte, noțiunea de „cerere de protecție internațională” este definită la articolul 2 litera (h) din Directiva 2011/95 ca fiind „cererea de protecție prezentată unui stat membru de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid care poate fi înțeleasă ca urmărind să obțină statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară”, cu precizarea că nu se solicită în mod explicit un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare al acestei directive.

100. Pe de altă parte, referindu-se la „condițiile de acordare” a statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară, legiuitorul Uniunii se referă numai la condițiile de acordare pe care le prevede în mod expres în capitolele II-VI din directiva menționată.

101. În al doilea rând, din rezerva exprimată de legiuitorul Uniunii în ceea ce privește compatibilitatea necesară a acestor standarde mai favorabile cu Directiva 2011/95 rezultă că marja de apreciere a statelor membre trebuie stabilită în raport cu normele materiale și procedurale prevăzute de această directivă și cu obiectivele pe care le urmărește[69].

102. Amintim că, în conformitate cu articolul 78 alineatul (2) TFUE, Directiva 2011/95 urmărește să garanteze uniformitatea regimului de azil și a statutului conferit prin protecție subsidiară prin acordarea unei protecții internaționale pe baza unor criterii comune statelor membre, în urma unei examinări individuale a situației solicitantului.

103. Spre deosebire de Directiva 2004/83, care prevedea standarde minime, Directiva 2011/95 se înscrie într-un set complet de norme armonizate la nivelul Uniunii, sistemul european comun de azil, care vizează un standard de norme mai exigente. Dacă, în cadrul capitolului I din această directivă, legiuitorul respectiv definește domeniul de aplicare al directivei menționate, precum și noțiunile fundamentale în vederea punerii sale în aplicare, acesta stabilește condițiile materiale și

[68] A se vedea în această privință Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, punctul 42 și jurisprudența citată).

[69] În măsura în care trebuie să fie vorba despre standarde mai favorabile, se înțelege că această marjă de apreciere trebuie exercitată cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor în cauză.

procedurale de acordare a protecției internaționale în capitolele II-VI. În Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat)[70], Curtea a statuat că Directiva 2011/95 prevede noțiuni și criterii comune care sunt proprii Uniunii[71].

104. În aceste condiții, nu considerăm că un stat membru poate utiliza marja sa de manevră pentru a defini în mod diferit aceste noțiuni și criterii comune și pentru a adopta o reglementare în temeiul căreia statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară ar putea fi acordat pentru alte motive decât cele vizate în mod expres de Directiva 2011/95 și pe baza unei evaluări a cererii care nu ar fi individuală.

105. Această interpretare nu lipsește de efect util articolul 3 din directiva menționată.

106. Astfel, libertatea de care dispun statele membre în temeiul articolului 3 din Directiva 2011/95 rămâne suficient de largă pentru a le permite să adopte standarde mai favorabile, într-un sens conform cu normele prevăzute de această directivă.

107. Pe de o parte, Directiva 2011/95 conține numeroase dispoziții facultative pe care fiecare stat membru este liber să le pună în aplicare[72].

108. Pe de altă parte, anumite noțiuni care sunt fundamentale pentru punerea în aplicare a acestei directive nu sunt definite *stricto sensu*. Aceasta este, de exemplu, situația noțiunii de „persecuție”. După cum arată EASO, este vorba despre o noțiune „flexibilă, adaptabilă și suficient de deschisă pentru a reflecta forme variabile de persecuție”[73]. Astfel, legiuitorul Uniunii nu enumeră în mod exhaustiv formele pe care aceasta le poate lua și motivele pe care se întemeiază pot fi apreciate în mod diferit de statele membre, după cum o ilustrează litigiul dedus judecății Curții.

109. Amintim că stabilirea nevoii de protecție internațională ține de o apreciere individuală a cererii. Fiecare stat membru este liber să aprecieze măsura în care noțiunile și criteriile comune definite în Directiva 2011/95 trebuie utilizate pentru a face aplicarea lor mai efectivă în urma acestei examinări. În cadrul evaluării individuale respective, statele membre pot stabili cerințe mai flexibile în vederea aprecierii riscului de persecuție sau de vătămări grave la care este expus solicitantul[74]. De asemenea, acestea pot adopta standarde mai favorabile atunci când evaluează nevoile de protecție internațională ale membrilor aceleiași familii și în special ale copiilor, reducând, de exemplu, pragul de persecuții sau de vătămări grave impus de texte. Astfel, evaluarea nevoilor de protecție internațională trebuie să țină seama de vulnerabilitatea deosebită a membrilor de familie. Acordarea unei protecții internaționale susținătorului familiei îi expune, de exemplu, pe aceștia din urmă unui risc mai ridicat de a suferi persecuții sau vătămări grave pentru motive care le sunt specifice sau doar din cauza legăturii lor de rudenie[75]. Astfel, UNHCR

70 C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403.

71 A se vedea Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat) (C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403, punctul 83).

72 A se vedea de exemplu dispozițiile Directivei 2011/95 prevăzute la articolul 5 alineatul (3) (cerere ulterioară), la articolul 14 alineatele (4) și (5) (revocarea statutului de refugiat), la articolul 17 alineatul (3) (excluderea de la recunoașterea statutul conferit prin protecție subsidiară), la articolul 19 alineatul (2) (revocarea statutului conferit prin protecție subsidiară), la articolul 21 alineatele (2) și (3) (protecția împotriva returnării), la articolul 23 alineatele (4) și (5) (menținerea unității familiei), la articolul 29 alineatul (2) (protecția socială), precum și la articolul 35 (repatrierea).

73 *Ghidul practic [al EASO]: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională*, aprilie 2018, p. 16.

74 Ne gândim, de exemplu, la nivelul de gravitate a actului de persecuție, la natura repetitivă a acestuia din urmă, la actorii și la motivele persecuției. A se vedea printre altele Hotărârea din 5 septembrie 2012, Y și Z (C-71/11 și C-99/11, EU:C:2012:518), referitoare la interpretarea noțiunii de „libertate de religie”.

75 A se vedea considerentul (36) al Directivei 2011/95.

a preconizat recunoașterea „cu titlu derivat” a statutului de refugiat părinților potențialelor victime ale unor mutilări genitale feminine [76], în cazul în care acestea din urmă s-ar expune unor riscuri de persecuție din cauza opoziției lor la această practică.

110. Evaluarea nevoilor de protecție internațională trebuie să țină seama și de vulnerabilitatea deosebită a copiilor. Acte sau amenințări care, pentru adulți, ar putea fi considerate insuficiente pentru a atinge pragul de persecuție pot atinge acest prag atunci când este vorba despre un copil.

111. Aceștia sunt parametri pe care Directiva 2011/95 nu îi stabilește și îi lasă la aprecierea fiecărui stat membru.

112. În acest sens, trebuie, în opinia noastră, să fie interpretată Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova [77]. Astfel, în contextul special al cauzei în care s-a pronunțat această hotărâre, Curtea a statuat că un stat membru poate, în temeiul articolului 3 din Directiva 2011/95, să extindă beneficiul protecției internaționale care a fost acordată unui membru al unei familii la alți membri ai acestei familii, cu condiția însă ca membrul de familie în cauză să nu intre sub incidența unei cauze de excludere prevăzute la articolul 12 din aceeași directivă și ca situația sa să prezinte, datorită necesității de menținere a unității familiei, o legătură cu logica protecției internaționale.

113. În acea cauză, cei trei membri de familie erau originari din Azerbaidjan, țară în care atât tatăl, cât și mama se considerau victime ale unor riscuri de persecuție, iar toți membrii acestei familii se deplasaseră în Bulgaria pentru a depune fiecare în această țară, în mod individual și simultan, o cerere de protecție internațională, mama solicitând acordarea acestei protecții și în favoarea fiului său, azer. Toți aceștia corespundeau definiției „membrilor de familie” în sensul articolului 2 litera (j) din Directiva 2011/95 și niciunul nu avea statut juridic personal care să se opună acordării de protecție internațională. Această identitate, atât factuală, cât și juridică, a situației membrilor familiei a fost, în opinia noastră, determinantă pentru interpretarea articolului 3 din Directiva 2011/95 în această cauză.

114. Curtea s-a preocupat însă să delimiteze exercitarea acestei marje de apreciere.

115. *Primo*, referindu-se la motivele de excludere prevăzute la articolul 12 din Directiva 2011/95, Curtea a făcut dovada intenției sale de a nu permite acordarea de protecție internațională unui membru de familie care nu ar avea în mod vădit nevoie de un asemenea statut – întrucât beneficiază de protecția unui organism al Organizației Națiunilor Unite sau autoritățile competente ale statului membru gazdă consideră că are drepturile și obligațiile aferente deținerii cetățeniei respectivei țări sau drepturi și obligații echivalente acestora [78] – sau care ar fi considerat nedemn de protecția respectivă [79].

[76] A se vedea nota de orientare cu privire la cererile de azil referitoare la mutilările genitale feminine a UNHCR din luna mai 2009, disponibilă la următoarea adresă internet: https://www.unhcr.org/fr/publications/legal/4fd737379/note-dorientation-demandes-dasile-relatives-mutilations-genitales-feminines.html, punctul 11.

[77] C-652/16, EU:C:2018:801.

[78] A se vedea articolul 12 alineatul (1) din Directiva 2011/95 care integrează motivele prevăzute la articolul 1 secțiunile D și E din Convenția de la Geneva. A se vedea, cu titlu ilustrativ, Hotărârea din 13 ianuarie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană) (C-507/19, EU:C:2021:3, punctele 49 și 50).

[79] A se vedea articolul 12 alineatul (2) din Directiva 2011/95, care exclude de la acordarea statutului de refugiat persoana care a comis o infracțiune împotriva păcii sau umanității, o crimă de război sau o infracțiune gravă de drept comun sau s-a făcut vinovată de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite. Acest articol integrează motivele prevăzute la articolul 1 secțiunea F din Convenția de la Geneva.

116. Curtea s-a înscris în speță în linia Hotărârii din 9 noiembrie 2010, B și D [80], în care a statuat că dispozițiile prevăzute la articolul 3 din Directiva 2004/83 nu permit acordarea statutului de refugiat unei persoane care este exclusă de la recunoașterea acelui statut în temeiul articolului 12 alineatul (2) din această directivă ca urmare a comiterii unei infracțiuni de drept comun, pentru „a menține credibilitatea sistemului de protecție” prevăzut de directiva menționată [81].

117. Deși extinderea protecției internaționale este exclusă în temeiul articolului 12 din Directiva 2011/95, în special pentru motivul că se consideră că membrul de familie beneficiază de drepturile aferente cetățeniei țării de reședință, o astfel de extindere nu trebuie, cu atât mai mult, să fie posibilă atunci când acest membru beneficiază de drepturile aferente propriei cetățenii și în special de protecția țării sale de origine.

118. *Secundo*, impunând ca situația membrului de familie să prezinte, „datorită necesității de menținere a unității familiei, o legătură cu logica protecției internaționale” [82], Curtea s-a referit, în opinia noastră, la articolul 23 din Directiva 2011/95 și a făcut dovada intenției sale de a limita beneficiul unei astfel de extinderi la membrii de familie prevăzuți la articolul 2 litera (j) din această directivă. Pentru motivele expuse la punctul 49 și următoarele din prezentele concluzii, directiva menționată urmărește astfel să mențină unitatea familiei beneficiarului de protecție internațională în condițiile în care acesta este obligat să părăsească țara sa de origine ca urmare a persecuțiilor sau a vătămărilor grave a căror victimă este în această țară, care implică riscul întreruperii legăturilor de familie.

119. Criteriul potrivit căruia situația membrului de familie trebuie să prezinte, „datorită necesității de menținere a unității familiei, o legătură cu logica protecției internaționale” se înscrie de această dată în linia Hotărârii din 18 decembrie 2014, M’Bodj [83].

120. Astfel, în raport cu această logică urmărită de protecția internațională, în Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj [84], Curtea a considerat contrară articolului 3 din Directiva 2004/83 o reglementare națională în temeiul căreia statutul conferit prin protecție subsidiară putea fi acordat unui resortisant al unei țări terțe, victimă a unei agresiuni în statul membru gazdă și a cărui stare de sănătate risca să se deterioreze din cauza inexistenței unor tratamente adecvate în țara sa de origine. Într-adevăr, potrivit Curții, era „contrar economiei generale și obiectivelor Directivei 2004/83 să se acorde posibilitatea de a beneficia de statutele pe care aceasta le prevede resortisanților unor țări terțe aflați în situații fără nicio legătură cu logica protecției internaționale” [85].

121. Aceasta este grila de analiză în raport cu care trebuie să se examineze dacă dispozițiile prevăzute la articolul 26 alineatul (2) din AsylG țin de marja de apreciere pe care articolul 3 din Directiva 2011/95 o conferă statelor membre.

[80] C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661. În cauza B (C-57/09), autoritatea națională competentă a considerat că B trebuia exclus de la recunoașterea statutului de refugiat ca urmare a infracțiunii grave de drept comun pe care o săvârșise. În cauza D (C-101/09), D ar fi beneficiat de statutul de refugiat înainte de inițierea unei proceduri de revocare din cauza pretinsei săvârșiri a unei infracțiuni grave și a existenței unor acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

[81] A se vedea Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D (C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 114 și 115).

[82] Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 74).

[83] C-542/13, EU:C:2014:2452.

[84] C-542/13, EU:C:2014:2452.

[85] Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, punctul 44).

2. Examinarea reglementării în cauză

122. Având în vedere elementele prezentate mai sus, considerăm că, prin adoptarea unei reglementări precum articolul 26 alineatul (2) din AsylG, legiuitorul german a depășit marja de apreciere pe care i-o conferă articolul 3 din Directiva 2011/95 [86].

123. Astfel, în ipoteza în care copilul minor al beneficiarului de protecție internațională nu îndeplinește condițiile materiale de acordare a unei asemenea protecții, cererea pe care o depune în temeiul acestei reglementări poate conduce la acordarea protecției respective în scopuri, în speță, de protecție a familiei și în condiții materiale și procedurale diferite de cele prevăzute de Directiva 2011/95.

124. Considerăm că o astfel de cerere, depusă în scopul menținerii unității familiei, nu poate fi calificată drept „cerere de protecție internațională” în sensul articolului 2 litera (h) din Directiva 2011/95 [87] și constituie o cerere prin care acest copil solicită un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare al directivei menționate.

125. În Concluziile sale prezentate în cauza Ahmedbekova [88], avocatul general Mengozzi preciza că „cererea prin care un membru de familie al unei persoane care îndeplinește criteriile pentru recunoașterea statutului de refugiat solicită, la rândul său, să îi fie recunoscută calitatea de refugiat, independent de existența unei temeri bine fondate de a fi persecutat care să îl privească personal, nu poate fi considerată, *stricto sensu*, ca fiind întemeiată pe articolul 1 secțiunea A din Convenția de la Geneva, astfel cum impune însă articolul 3 din Directiva 2011/95, interpretat în lumina considerentului (14) al acesteia din urmă” [89].

126. În primul rând, această cerere urmărește acordarea unui statut de refugiat sau a unui statut conferit prin protecție subsidiară unui copil, în condițiile în care acesta din urmă nu are nevoie de protecție internațională, în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva 2011/95.

127. Având în vedere obiectivul de protecție a familiei urmărit de reglementarea națională în cauză, aceasta înlocuiește condițiile materiale de acordare a protecției internaționale prevăzute în Directiva 2011/95 cu o altă condiție referitoare la existența unei legături de filiație între solicitant și beneficiarul de protecție internațională. Prin urmare, această legislație permite acordarea unei protecții internaționale în condițiile în care solicitantul nu îndeplinește niciunul dintre criteriile esențiale în acest scop, și anume identificarea unei persecuții sau a unei vătămări grave din partea unor agenți și împotriva cărora se impune o protecție din cauza inacțiunii țării de origine.

128. O asemenea înlocuire are drept consecință lipsirea de efect util a clauzelor de încetare sau de excludere a protecției internaționale, care sunt legate în profunzime de condițiile de acordare a acesteia. Prin urmare, unui copil i s-ar putea recunoaște statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară într-o situație în care poate să nu aibă nevoie de protecție internațională, dar și într-o situație în care ar fi în principiu exclus de la aceasta, de exemplu din

[86] Prin urmare, suntem de acord cu punctul de vedere formulat de instanța de trimitere, potrivit căruia legiuitorul german ar fi transpus „într-un mod excesiv” obligația prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 de „a proteja” membrii de familie care nu îndeplinesc, în mod individual, condițiile pentru a beneficia de această protecție.

[87] În dreptul german, acest statut este calificat drept „azil familial”. Titlul articolului 26 este următorul: „Familienasyl und internationaler Schutz für Familienangehörige” (Azilul familial și protecția internațională a membrilor de familie).

[88] C-652/16, EU:C:2018:514.

[89] Concluziile avocatului general Mengozzi prezentate în cauza Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:514, punctul 55).

cauza statutului său juridic personal, întrucât ar beneficia de drepturile aferente cetățeniei statului membru gazdă sau doar pentru că ar fi în măsură să solicite, după cum este cazul în litigiul principal, protecția națională a propriei țări de origine.

129. În al doilea rând, cererea depusă în temeiul articolului 26 alineatul (2) din AsylG poate conduce la acordarea unei protecții internaționale, chiar dacă situația copilului nu prezintă, ca urmare a necesității de menținere a unității familiei, o legătură cu logica protecției internaționale în sensul Hotărârii din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova [90].

130. Astfel, spre deosebire de articolul 26 alineatul (1) (dreptul derivat al soțului sau al partenerului necăsătorit) și alineatul (3) (dreptul derivat al ascendenților) din AsylG, articolul 26 alineatul (2) din această lege pare să se aplice independent de aspectul dacă copilul făcea parte din familie în momentul în care beneficiarul de protecție internațională a fost obligat să părăsească țara de origine.

131. În al treilea rând, o asemenea cerere poate conduce la acordarea unei protecții internaționale printr-un fel de „efect colectiv” fără ca autoritatea națională competentă să fi efectuat o examinare individuală a situației în care se află copilul.

132. Dacă, astfel cum a subliniat guvernul german în ședință, acordarea automată a unei asemenea protecții permite simplificarea și atenuarea sarcinii examinării care revine autorității naționale competente, considerăm că un astfel de automatism nu permite să se ia în considerare în mod corespunzător situația individuală a copilului. Obligația de a găsi o soluție în interesul superior al acestui copil impune ca statul membru gazdă să efectueze o examinare minuțioasă a faptelor și a împrejurărilor în care se află copilul respectiv și să ia în considerare în mod corespunzător situația sa personală. Acest inconvenient este agravat de faptul că, după cum a recunoscut guvernul german în ședință, caracterul „derivat” al statutului acordat copilului are ca efect faptul că, dacă, dintr-un motiv sau altul, tatăl pierde statutul de refugiat, copilul îl pierde de asemenea în mod automat.

133. În plus, nu suntem convinși că interesul superior al copilului impune să i se acorde în mod automat statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, în special într-o situație precum cea în discuție, în care nu are nevoie de protecție internațională. Amintim că dreptul de azil, astfel cum este consacrat la articolul 18 din cartă, nu are nici ca obiect, nici ca vocație să garanteze menținerea unității familiei, ci să răspundă unei nevoi de protecție internațională. Prin urmare, acordarea unui asemenea statut nu asigură în mod necesar o protecție mai mare a drepturilor familiei și ale copilului decât acordarea drepturilor prevăzute în mod specific în acest scop la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95 sau în cadrul Directivei 2003/86.

134. Subliniem, pe de o parte, că statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară este special și determină aplicarea unui ansamblu de norme și de obligații specifice. În anumite state membre, acordarea protecției internaționale presupune ca beneficiarul să nu mai aibă legătură cu țara sa de origine, inclusiv cu autoritățile consulare ale acesteia, și să nu se deplaseze în țara respectivă, sub sancțiunea retragerii sau a încetării protecției. Deși această normă este perfect justificată pentru a garanta protecția celor care riscă, din cauza faptului că au fugit, să fie expuși unor acte de represalii, considerăm că aplicarea sa nu are, în schimb, niciun sens într-o situație precum cea în discuție în care copilul ar fi privat de legăturile cu țara a cărei cetățenie o

[90] C-652/16, EU:C:2018:801.

are fără un motiv legitim. În același mod, considerăm că ar fi nejustificat, într-o asemenea situație, ca statul membru gazdă să înlocuiască protecția națională de care beneficiază acest copil cu o protecție internațională și să exercite în privința sa obligațiile care revin țării sale de origine.

135. Pe de altă parte, nu trebuie să se piardă din vedere că, dincolo de dispozițiile prevăzute la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95, sistemul european comun de azil permite protejarea vieții de familie a refugiatului și garantarea apărării interesului superior al copilului prin alte instrumente de drept derivat, ceea ce distinge Uniunea de alte sisteme juridice.

136. În linia jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Directiva 2003/86 prevede astfel un regim special și condiții mai favorabile în vederea reîntregirii familiei beneficiarilor de protecție internațională [91]. Reîntregirea familiei este concepută aici ca fiind corolarul dreptului la unitatea familiei refugiatului și la menținerea acesteia. În Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S [92], Curtea a calificat drept „intrinsecă" legătură „[…] între dreptul la reîntregirea familiei prevăzut la articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/86 și statutul de refugiat" [93]. Existența acestei legături nu implică o confuzie între normele proprii acordării unei protecții internaționale și cele privind respectarea vieții de familie a beneficiarului de protecție internațională, ci mai degrabă coroborarea acestor două seturi de norme, prin garantarea sensului și a efectului util al fiecăruia.

137. Astfel cum demonstrează considerentul (6) al acesteia, Directiva 2003/86 vizează nu numai menținerea, ci și crearea vieții de familie, legăturile de familie putând fi anterioare sau posterioare intrării susținătorului reîntregirii pe teritoriul statului membru gazdă [94]. Reiese, în plus, dintr-o jurisprudență constantă, că dispozițiile Directivei 2003/86 trebuie interpretate și aplicate în lumina articolului 7 și a articolului 24 alineatele (2) și (3) din cartă, care impun statelor membre să examineze cererile de reîntregire a familiei în interesul copiilor vizați și acordând atenția cuvenită favorizării vieții de familie [95].

138. În acest context și pentru a răspunde la a treia întrebare preliminară, considerăm că, într-o situație precum cea în discuție, care pare să intre în domeniul de aplicare al Directivei 2003/86, nu este pertinent să se țină seama de posibilitățile de restabilire a reședinței familiei într-o țară terță pentru a garanta respectarea vieții de familie a beneficiarului de protecție internațională. Astfel, nu se poate impune și nici măcar aștepta în mod rezonabil ca acesta să facă, în acest scop, alegerea de a renunța la protecția internațională pe care i-o oferă statul membru gazdă instalându-se într-o țară terță fără a încălca rațiunea de a fi a acestei directive.

[91] A se vedea considerentul (8) al Directivei 2003/86, precum și Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S (C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 32). A se vedea de asemenea Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European cu privire la orientările pentru punerea în aplicare a Directivei 2003/86/CE privind dreptul la reîntregirea familiei [COM(2014) 210 final] (punctul 6). A se vedea și Hotărârea Curții EDO din 10 iulie 2014, Tanda-Muzinga împotriva Franței, CE:ECHR:2014:0710JUD000226010, § 76. Directiva 2003/86 are în vedere doar reîntregirea familiei refugiaților. Totuși, beneficiarii de protecție subsidiară ar trebui să beneficieze de dreptul la respectarea vieții de familie în aceleași condiții ca cele acordate refugiaților ținând seama de obiectivele urmărite de Directiva 2011/95 (adoptată ulterior Directivei 2003/86) și de recomandările formulate de UNHCR în răspunsul său la Cartea verde a Comisiei privind dreptul la reîntregirea familiei pentru resortisanții țărilor terțe cu reședința în Uniunea Europeană (Directiva 2003/86/CE) [COM(2011) 735 final] (disponibilă la următoarea adresă internet: https://www.unhcr.org/protection/operations/4f54e3fb13/refugee-family-reunification-unhcrs-response-european-commission-green.html).

[92] C-550/16, EU:C:2018:248.

[93] Hotărârea din 12 aprilie 2018, A și S (C-550/16, EU:C:2018:248, punctul 62).

[94] A se vedea în această privință Hotărârea din 4 martie 2010, Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, punctul 59). A se vedea de asemenea Cartea verde a Comisiei citată la nota de subsol 91 din prezentele concluzii, în special punctul 4.2, „Alte aspecte legate de azil" (p. 7). A se vedea de asemenea în acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 10 iulie 2014, Mugenzi împotriva Franței, CE:ECHR:2014:0710JUD005270109, § 54.

[95] A se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, État belge (Reîntregirea familiei – Copil minor) (C-133/19, C-136/19 și C-137/19, EU:C:2020:577, punctul 35 și jurisprudența citată).

139. În al patrulea rând, considerăm că articolul 26 alineatul (2) din AsylG este contrar intenției legiuitorului Uniunii de a conferi aceleași drepturi și aceleași avantaje tuturor beneficiarilor de protecție internațională, astfel încât aceștia din urmă să se bucure de un tratament și de condiții de viață echivalente indiferent de statul membru gazdă. Astfel, prevăzând într-un mod aproape automat acordarea unei protecții internaționale copilului minor al beneficiarului unei asemenea protecții, indiferent de situația în care se găsește acest copil, legislația respectivă este susceptibilă să alimenteze riscul circulației secundare a solicitanților de protecție internațională.

140. Având în vedere aceste considerații, articolul 26 alineatul (2) din AsylG ar conduce, într-o situație precum cea în discuție, la acordarea unei protecții internaționale reclamantei din litigiul principal, în condițiile în care aceasta, *primo*, s-a născut pe teritoriul german la doi ani după obținerea statutului de refugiat de către tatăl său, resortisant sirian, *secundo*, are o altă cetățenie decât cea a tatălui său și poate, în principiu, să beneficieze de protecția țării a cărei cetățenie o are (Tunisia), *tertio*, nu revendică protecția internațională ca urmare a riscului de persecuții în țara a cărei cetățenie o are, *quarto*, dispune, în principiu, prin faptul că s-a născut pe teritoriul german, de un permis de ședere [96] și, în sfârșit, *quinto*, poate beneficia, tocmai în considerarea statutului de refugiat pe care îl deține tatăl său în Germania, de dreptul la reîntregirea familiei consacrat de Directiva 2003/86.

141. Ținând seama de aceste elemente, ar fi, așadar, contrar economiei generale și obiectivelor Directivei 2011/95 să se recunoască statutele pe care le prevede unui copil care se află într-o situație precum cea în discuție, lipsită, în opinia noastră, de orice legătură cu logica protecției internaționale în sensul Hotărârii din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova [97].

142. Având în vedere toate aceste considerații, propunem Curții să declare că articolul 3 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia autoritatea națională competentă urmărește să garanteze menținerea unității familiei refugiatului sau a beneficiarului de protecție subsidiară acordând copilului minor al acestuia din urmă protecție internațională fără ca aceasta să efectueze o examinare individuală a cererii și independent de aspectul dacă situația copilului respectiv evidențiază existența unei nevoi de protecție internațională în sensul Directivei 2011/95 sau demonstrează o legătură cu logica protecției internaționale.

143. Ținând seama de răspunsurile pe care le propunem la prima și la a doua întrebare preliminară, nu este necesar să se răspundă, în opinia noastră, în mod izolat, la a treia întrebare preliminară.

[96] A se vedea în această privință articolul 33 din Gesetz über den Aufenhalt, die Erwerbstätigung und die Integration von Ausländern in Bundesgebiet (Legea privind șederea străinilor, încadrarea în muncă și integrarea străinilor pe teritoriul federal) din 30 iulie 2004 (BGBl. 2004 I, p. 1950). În speță, nu reiese din dosar că șederea, pe teritoriul german, a familiei sau a unui membru al acesteia este amenințată.

[97] C-652/16, EU:C:2018:801.

V. Concluzie

144. Având în vedere toate considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) după cum urmează:

1) Articolul 23 alineatul (2) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia autoritatea națională competentă urmărește să garanteze menținerea unității familiei a beneficiarului de protecție internațională acordând o asemenea protecție membrilor familiei acestuia și în special copilului său minor, care, în mod individual, nu îndeplinesc condițiile necesare pentru obținerea unei protecții internaționale.

2) Articolul 3 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, în temeiul căreia autoritatea națională competentă urmărește să garanteze menținerea unității familiei a refugiatului sau a beneficiarului de protecție subsidiară, acordând copilului minor al acestuia din urmă o protecție internațională fără ca aceasta să efectueze o examinare individuală a cererii și independent de aspectul dacă situația copilului respectiv evidențiază existența unei nevoi de protecție internațională în sensul directivei menționate sau demonstrează o legătură cu logica protecției internaționale.